

Efficiëntie ten koste van transparantie, ondermijnt verantwoording en goed bestuur

ORANJESTAD - De Algemene Rekenkamer heeft op 13 maart 2026 het Rapport Onderzoek Jaarrekening 2020 Land Aruba gepubliceerd ter uitvoering van haar grondwettelijke taak.

De Algemene Rekenkamer heeft onderzocht of er sprake was van een rechtmatige begrotingsuitvoering over het dienstjaar 2020. Ook zijn de effecten van het COVID-19 pandemie op de financiële resultaten geanalyseerd. De Algemene Rekenkamer benadrukt dat tijdige en volledige verantwoording via de jaarrekening een fundamentele voorwaarde is voor accountability, transparantie, duurzame overheidsfinanciën en behoorlijk bestuur. Het is daarom zorgelijk dat thans, meer dan vijf jaar na dato, verantwoording wordt afgelegd over het uitzonderlijke jaar 2020.

Dieptepunt in openbare financiën

Het jaar 2020 werd sterk gekenmerkt door de COVID-19-pandemie en vormde een dieptepunt in de openbare financiën van Aruba. Het Land heeft in 2020 Afl. 341,5 miljoen aan noodhulp uitgekeerd. Er is Afl. 275,5 miljoen uitgekeerd aan loonsubsidie, Afl. 42,8 miljoen aan FASE-noodhulp en Afl. 22,9 miljoen in het kader van de MKB-regeling. Daarnaast werd Afl. 99,7 miljoen als Landsbijdrage aan de AZV betaald.

Door de hogere kosten in 2020, met daartegenover lagere middelen, bedroeg het exploitatietekort circa Afl. 739,6 miljoen. Dit is een stijging van Afl. 735,2 miljoen ten opzichte van 2019. Het Land ontving in 2020 financiële steun van Nederland in de vorm van leningen. Deze leningen zijn gepaard gegaan met strikte voorwaarden.

Minder transparantie in de Landsbegroting

Er zijn wijzigingen doorgevoerd in de inrichting van het model van de Landsbegroting over 2020. Alhoewel dit heeft geleid tot minder overschrijdingen (9 in 2020 tegenover 90 in 2019), constateert de Algemene Rekenkamer een vermindering in de transparantie en informatiewaarde van de Landsbegroting.

Het gebrek aan een duidelijke koppeling tussen beleid en begrotingscijfers, beperkt het budgetrecht van de Staten en vergroot de beleidsvrijheid van ministers. De doorgevoerde wijzigingen van het model maakt het mogelijk voor ministers om begrote middelen te verschuiven tussen beleidsterreinen in hun ministerie zonder voorafgaande goedkeuring van de Staten.

Onrechtmatigheden en tekortkomingen

Bij de begrotingsuitvoering in 2020 zijn overschrijdingen in de kosten geconstateerd, wat leidt tot onrechtmatigheden ter hoogte van Afl. 12 miljoen. Daarnaast ontbrak bij de uitkering van Afl. 42,8 miljoen aan FASE-noodhulp een wettelijke grondslag. Ook hebben zich onrechtmatigheden voorgedaan bij een aantal afgesloten leningen. Dit komt doordat de minister van Financiën geen voorafgaande machtiging van de Staten had om leningen met een looptijd van langer dan vijf jaar aan te mogen gaan, conform de vereisten van de Comptabiliteitsverordening 1989.

De centrale financiële administratie van het Land over 2020 was niet tijdig afgesloten. De structurele vertraging in de afsluiting van de financiële administratie leidt ertoe dat boekingen in eerdere dienstjaren plaatsvinden op basis van voortschrijdend inzicht, wat de betrouwbaarheid en consistentie van de verantwoording verder beperkt. Hoewel stappen zijn gezet in het jaarrekeningproces, voldoet de Jaarrekening 2020 nog niet volledig aan de wettelijke vereisten.

Oproep tot structurele verbetering

De bevindingen onderstrepen dat het inlopen van achterstanden niet ten koste mag gaan van kwaliteit, transparantie en het naleven van wet- en regelgeving.

Met het oog op de voorgenomen introductie van een controleerbare jaarrekening over het dienstjaar 2026 is het van wezenlijk belang dat tijdig corrigerende maatregelen worden genomen om het financieel beheer structureel te versterken en het vertrouwen in de openbare financiën te herstellen.

Met dit onderzoeksrapport wenst de Algemene Rekenkamer een bijdrage te leveren zodat transparantie en het afleggen van tijdige verantwoording als een onmisbaar vereiste wordt gezien. Dit dient, zonder uitzondering, een automatisme te worden binnen één budgetcyclus. Het resultaat daarvan is het realiseren van duurzame overheidsfinanciën en het herstellen van het vertrouwen in goed bestuur.

[Het rapport](#) van de Algemene Rekenkamer, inclusief de bevindingen, conclusies, aanbevelingen, de reactie van de minister van Financiën en het nawoord van de Algemene Rekenkamer is beschikbaar via www.rekenkamer.aw. De Algemene Rekenkamer is momenteel bezig met het uitvoeren van haar onderzoek naar de jaarrekeningen 2021-2024. De resultaten van dit onderzoek zullen ook dit jaar worden gepubliceerd.